



## به: دولت‌های عضو شورای حقوق بشر سازمان ملل

عالیجناب،

ما سازمان‌های حقوق بشر ایرانی و بین‌المللی از کشور شما خواهان پشتیبانی از تمدید ماموریت گزارشگر ویژه سازمان ملل در موضوع حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران و تمدید ماموریت کمیته بین‌المللی حقیقت‌یاب در موضوع جمهوری اسلامی ایران در پنجاه و پنجمین جلسه شورای حقوق بشر هستیم. تداوم این دو ماموریت متمایز و مکمل یکدیگر امری حیاتی در راستای عمل شورا به وظیفه خود در زمینه بهبود و پاسداشت حقوق بشر در ایران بشمرده می‌شود.

ما همچنین از دولت شما می‌خواهیم از این فرصت استفاده کند و علنا در مورد نقض شدید و دائم حقوق بشر درون کشور ابراز نگرانی کند. کمیته حقیقت‌یاب اعلام کرده است که برخی از این موارد نقض به منزله جنایت علیه بشریت محسوب می‌شوند... که به عنوان بخشی از حمله‌ای گسترده و نظام‌مند علیه جمعیتی غیر نظامی، یعنی زنان، دختران و دیگرانی که پشتیبان حقوق بشر هستند انجام گرفته است». ما از شما می‌خواهیم که خواهان پایان این موارد نقض شوید و فراخوان به عدالت، حقیقت و جبران مافات بدهید.

\*\*\*

احیای ماموریت گزارشگر ویژه ضروری است چرا که بحران حقوق بشر در ایران وخیم است و شامل جنایات مستمر علیه حقوق بین‌المللی و موارد جدی نقض حقوق بشر می‌شود که بر میلیون‌ها نفر در ایران تأثیر می‌گذارد و گستره وسیعی از حقوق را محدود می‌کند. امر نظارت، گزارش‌دهی مرتب عمومی و ظرفیت تماس با مقامات و سایر طرفین ذینفع که توسط گزارشگر ویژه انجام می‌شود در این شرایط بسیار حیاتی است.

شورا در این جلسه بار دیگر با گستره وسیعی از شواهد روبرو است که خبر از بحران قصور نظام‌مند از مجازات می‌دهند. جنایات تحت حقوق بین‌الملل و سایر موارد نقض حقوق بشر در این کشور منجر به مجازات نمی‌شوند. این شامل است بر نقض گسترده حق حیات، حق عدم قرار گرفتن تحت شکنجه و سایر بدرفتاری‌ها، امنیت و آزادی شخص، دادرسی منصفانه، جبران مافات موثر، آزادی مذهب یا باور، بیان، تجمع و تشکل صلح‌آمیز و حقوق حریم

خصوصی، بهداشت، آموزش و پرورش، معاش و کار چنان‌که در متنی که به این نامه الحاق شده بطور مختصر بازگو شده است

همچنان با زنان و دختران به عنوان شهروندان درجه دو رفتار می‌شود و سرکوبی شدیدتر از پیش علیه زیر پا گذاشتن قوانین تحقیرکننده و آزاردهنده حجاب اجباری وجود دارد. جمعیت «آل جی بی تی آی» و همچنان اقلیت‌های قومی و مذهبی نیز تحت تبعیض نظام‌مند قرار می‌گیرند. افراد هدف گرفته شده شاملند بر عرب‌های اهوازی، ترک‌های آذربایجانی، بلوچ‌ها، کردها و ترکمن‌ها؛ افراد متعلق به اقلیت‌های مذهبی یا اعتقادی همچون بهایی‌ها، مسیحی‌ها، درویش‌های گنابادی، یهودی‌ها، یارسان‌ها (اهل حق)، مسلمانان سنی و بی‌خدایان.

در این فضا، احیای ماموریت گزارشگر ویژه نقشی خطیر در نظارت و استناد تحولات و گزارش‌دهی به این شورا در این مورد دارد که آیا مقامات ایران از تکالیف حقوق بشری خود پیروی می‌کنند یا خیر. گزارشگر ویژه نقشی ضروری در تماس با مقامات ایران دارد و فراخوان‌های فوری و سایر مکاتبات او گاه می‌تواند جان افراد را نجات دهد. او از جمله خواهان توقف اعدام‌های فوری و بهبود شرایط افراد زندانی و دسترسی‌شان به نیاز پزشکی فوری می‌شود. در فضایی که شاهد تاکتیک‌های به شدت سرکوبگرانه برای دریغ داشتن فضای مدنی هستیم، این ماموریت در ضمن توجه‌ها را به صدای بازماندگان، قربانیان و خانواده‌هایشان، مدافعین حقوق بشر و سایرینی که به دنبال حقیقت و عدالت هستند جمع می‌کند. در طی دهه گذشته، یافته‌های کارشناسی و پیشنهادها گزارشگر ویژه نقشی خطیر در مدیریت و مطلع ساختن تلاش‌های نهادهای سازمان ملل و دولت‌های عضو جهت تشویق مقامات ایران به دست زدن به اقداماتی برای پیروی از تکالیف حقوق بشری خود و مسئول داشتن آن‌ها داشته‌اند.

ماموریت کمیته حقیقت‌یاب که پس از مرگ ژینا مهسا امینی در زندان و برای رسیدگی به تناقضاتی برپا شد که در چارچوب اعتراضات سراسری سال ۲۰۲۲ در گرفتند (با تمرکز مشخص بر زنان و کودکان) نیز همچنان ضروری است. نه تنها موارد نقض مربوط به اعتراضات سال ۲۰۲۲ همچنان در ایران ادامه دارند، این ماموریت در ضمن نقشی حیاتی در رسیدگی به قصور از مجازات دارد که منجر به آن جنایات و سایر موارد نقض حقوق شده است.

چنان‌که گفته شد، جنایات تحت قانون بین‌الملل که مربوط به اعتراضات ۲۰۲۲ هستند همچنان ادامه دارند. هزاران نفر، از جمله کودکان، تحت بازرسی‌های آزاردهنده، حبس خودسرانه، تعقیب غیرعادلانه و تعلق یا اخراج از آموزش و پرورش یا اشتغال بخاطر عمل صلح‌آمیز به حقوق بشر خود قرار گرفته‌اند. نهادهای اطلاعاتی و امنیتی همچنان اعضای خانواده افرادی را که در زمان اعتراضات به صورت غیرقانونی کشته شده‌اند مورد هدف قرار می‌دهند چرا که آن‌ها خواهان حقیقت و عدالت برای کشته شدن عزیزان‌شان هستند. حداقل ۹ نفر پس از محاکمه‌های به شدت نامنصفانه در رابطه با اعتراضات به صورت خودسرانه اعدام شده‌اند. کارشناسان سازمان ملل در ژانویه ۲۰۲۴ قویا اعدام محمد قبادلو را محکوم کردند و اشاره کردند که طبق گزارش‌ها حداقل چهار نفر در ارتباط با اعتراضات سراسری در خطر فوری اعدام قرار دارند و در عین حال ۱۵ نفر دیگر مواجه با مجازات اعدام هستند. در عین حال اما قصور از مجازات ادامه دارد و خبری از تحقیق‌های بی‌طرف، مستقل و موثر داخلی در مورد استفاده آن‌ها از نیروی غیرقانونی و مرگبار، شکنجه و سایر موارد بدرفتاری از جمله تجاوز و سایر انواع خشونت جنسی و سایر موارد جدی نقض نبوده است.

الگوهای دیرپای نقض حقوق بشر که در سند الحاقی زیر آمده‌اند متکی به پدیده‌ای هستند که کمیته حقیقت‌یاب آن‌را وضعیت «قصور گسترده از مجازات» می‌نامد و می‌افزاید که در این شرایط مقامات قادر به تحقیق درباره موارد ادعایی نقض حقوق بشر و یا تعقیب یا مجازات افراد مسئول نشده بودند و به طو» ر عامدانه و نظام‌مند هرگونه تلاش از سوی قربانیان و خانواده‌هایشان برای دستیابی به جبران مافات و مشخص کردن «حقیقت را سد کرده بودند

چنان‌که این شورا در قطع‌نامه سال گذشته خود تاکید کرد قصور پایدار و نظام‌مند از مجازات برای نقض شدید حقوق بشر و فقدان مسئولیت‌پذیری... محیطی در اختیار مرتکب بین جنایات قرار می‌دهد که به آن‌ها امکان ارتکاب می‌دهد، ناقض حقوق قربانی برای جبران مافات موثر است و چرخ‌های خشونت را دائمی می‌سازد.» برای این‌که الگوهای گذشته نقض در آینده تکرار نشوند، این اوضاع قصور گسترده از مجازات برای نقض حقوق بشر و جنایات بین‌المللی باید مورد رسیدگی قرار بگیرد. تنها نهاد تحقیقاتی مستقل با منابع، نیروی انسانی و زمان مناسب است که می‌تواند پاسخی درخور به این چالش بنیادین بدهد. کمیته حقیقت‌یاب به روشنی نقش مهمی در این زمینه دارد

کمیته حقیقت‌یاب در راستای مأموریت خود مسأله زنان و دختران را در محور تحقیقات خود قرار داده است. این کمیته به این نتیجه رسیده که تعقیب جنسیت‌بنیان، که جنایت علیه بشریت محسوب می‌شود، صورت گرفته است و این‌که

تبعیض گسترده و ریشه‌دار ساختاری و نهادینه‌شده علیه زنان و دختران در ایران که بر تمامی جنبه‌های زندگی‌های «خصوصی و عمومی آن‌ها سایه افکنده است» هم «تحریک‌کننده» و هم «مهیا‌کننده» موارد نقض و جنایاتی که این کمیته ثبت کرده بوده است. تمدید مأموریت کمیته حقیقت‌یاب، تحلیل بیشتر و عمیق‌تر بعد جنسیتی نقض حقوق بشر و جنایات ثبت‌شده را ممکن می‌سازد.

علیرغم تاخیر در روند عملیاتی‌سازی و چالش‌های بودجه خارج از کنترل کمیته، این نهاد به پیشرفت چشمگیری در امر تحقیق درباره موارد نقض حقوق که در چارچوب اعتراضات صورت گرفته‌اند دست یافته است. اما چنان‌که در بالا گفته شد همچنان همه کارهای لازم انجام نشده‌اند و کمیته حقیقت‌یاب نیاز به زمان بیشتر و منابع مناسب برای پردازش میزان مهمی از شواهد گردآمده دارد. زمان بیشتر به کمیته امکان می‌دهد که در ضمن پیش از ارائه گزارش نهایی جاهای خالی در یافته‌های خود را پر کند و راه‌های بیشتری برای رسیدن به عدالت، حقیقت و جبران مافات برای موارد نقض شدید حقوق بشر و جنایت علیه قانون بین‌المللی به دست مقامات ایران پیدا کند. این امر در ضمن به بازماندگان، قربانیان و خانواده‌هایشان که شهادت می‌دهند و در رسیدن به حقیقت و عدالت نقش دارند امکان می‌دهد که صدای خود را به گوش آنها برسانند.

\*\*\*

این دو مأموریت به روشنی متمایز و مکمل یکدیگر هستند. کمیته حقیقت‌یاب موقتا وظیفه تحقیق درباره مجموعه مشخصی از رویدادها را دارد که مشخصه‌شان خشونت دولتی بی حد و حصر است. مأموریت گزارشگر ویژه به منابع لازم برای انجام این وظیفه دسترسی ندارد. کمیته حقیقت‌یاب مشخصا دستور دارد که به مسأله قصور از مجازات و حقوق زنان و کودکان رسیدگی شود. مأموریت طولانی‌مدت گزارشگر ویژه در عین حال نقشی کلیدی در تضمین این دارد که سایر موارد نقض که جزو حیطه مأموریت کمیته نیستند پاسخی درخور دریافت کنند و مقامات ایران میزانی از تماس با شورا را در مورد گستره وسیعی از موارد نقض حقوق بشر که آن‌ها در مورد جمعیت ایران انجام می‌دهند و با قصور از مجازات به این کار ادامه می‌دهند حفظ کند. گزارشگر ویژه در ضمن نقشی حیاتی در زمینه کار کردن روی موارد فردی از جمله در رابطه با مجازات اعدام دارد که در سال ۲۰۲۳ افزایشی شدید داشتند.

قربانیان و بازماندگان موارد نقض گذشته و حال نیاز دارند که این دو ساز و کار سر جای خود بمانند و عملیاتی باشند. این در مورد خانواده‌های آن‌ها، مدافعین حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و سایر کارگران رسانه، مخالفین و دیگرانی صدق می‌کند که همچنان تنها بخاطر استفاده صلح‌آمیز از حقوق بشر خود با تلافی روبرو هستند.

به تمامی این دلایل، ما از دولت شما می‌خواهیم در این جلسه هم از تمدید مأموریت گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد اوضاع حقوق بشر در ایران پشتیبانی کند و هم از تمدید مأموریت کمیته حقیقت‌یاب سازمان ملل با موضوع ایران و در ضمن بر دولت ایران فشار بیاورید تا به این ساز و کارها دسترسی بدون مانعی به خاک کشور ارائه کند ما در ضمن از دولت شما می‌خواهیم در مورد بحران حقوق بشر در ایران به شدت ابراز نگرانی کند و پیغامی قاطعانه به مقامات ایران بفرستد که تداوم نقض حقوق می‌بایست متوقف شد، قصور از مجازات بخاطر نقض حقوق و جنایات بین‌المللی باید پایان یابد و مقامات ایرانی مسئول دانسته خواهند شد.

**امضاکنندگان**

**Abdorrahman Boroumand Center for Human Rights in Iran (ABC)**

**The Advocates for Human Rights**

**Ahwaz Human Rights Organization**

**All Human Rights for All in Iran**

**Amnesty International**

**Arseh Sevom**

Article 18

ARTICLE 19

Association for the Human Rights of the Azerbaijani People in Iran (AHRAZ)

Baloch Activists Campaign

Balochistan Human Rights Group

Cairo Institute for Human Rights Studies (CIHRS)

Center for Human Rights in Iran

The Centre for Supporters of Human Rights (CSHR)

Ensemble Contre la Peine de Mort (ECPM)

Femena

Front Line Defenders

Global Centre for the Responsibility to Protect

Harm Reduction International

Hengaw Organization for Human Rights

Human Rights Watch

Impact Iran

International Bar Association's Human Rights Institute (IBAHRI)

International Commission of Jurists (ICJ)

International Federation for Human Rights (FIDH)

International Service for Human Rights (ISHR)

Iran Human Rights

Iran Human Rights Documentation Center (IHRDC)

Justice for Iran

Kurdistan Human Rights Association - Geneva (KMMK-G)

Kurdistan Human Rights Network (KHRN)

Kurdpa Human Rights Organization

Miaan Group

Minority Rights Group International

OutRight Action International

PEN America

Siamak Pourzand Foundation (SPF)

United for Iran

UNPO - Unrepresented Nations and Peoples Organisation

Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)

World Coalition Against the Death Penalty

World Organization Against Torture (OMCT)

چه آن طریق از حیات حق گسترده و جدی نقض موارد بر شامند شدند ثبت گذشته سال در که بشر حقوق نقض موارد ۸۰۰ از بیش ۲۰۲۳ سال در رسیدند «هراسناک» شماری به که داند می‌ها اعدام شمار «شدید افزایش» عالی کمیسر فرد چند ایرانی مقامات. شومدی عمومی اعدام مورد هفت شامل و است ۲۰۱۵ سال از عدد بالاترین که شدند اعدام نفر و بود کودک نیز اعدام زمان در که نفر یک جمله از بودند کودک، ادعایی جرم ارتکاب زمان در که کردند اعدام را اعضای بودند شده دستگیر «آزادی، زندگی، زن» سراسری اعتراضات با رابطه در که معترض شش همچنین گرفتند قرار اعدام مجازات تاثیر تحت نامتناسب میزانی به، کردها همچنین و هابلوچ بخصوص، ستم تحت های اقلیت است. ۲۰۱۳ سال از رقم بالاترین که شدند اعدام زن ۲۲ حداقل

پی در یا/و شد صادر زندان حکم و عضو قطع و شلاق همچون بدنی تنبیه، اعدام های مجازات، سال طول در ویژه گزارشگر گفته به نظام این. شد انجام استقلال فاقد قضایی نظام درون غیرمنصفانه شدت به های محاکمه «کندمی نقش ایفای سرکوبگر نهادی عنوان به کنند مراجعه آن به توانندی افراد که باشد مستقل نهادی که این جای به» اشاره ویژه روندهای از گروهی که چنان و شومدی محروم مستقل وکیل به دسترسی از مرتبا شده زندانی افراد. وکلا، اندکرده د المللی بین موازین با مغایر که است شده محدود مقرراتی و قوانین توسط حقوقی حرفه که چرا هستند خطر در اغلب» «آیندی حساب به منصفانه دادرسی حق و حقوقی حرفه به مستقل و آزاد عمل با رابطه ر

استفاده بخاطر خودسرانه حبس و قضایی آزار افزایش با کودکان جمله از نفر هزاران گذشته سال در، باضافه که دختران و زنان بر شامند گرفتند قرار امر این تاثیر تحت که افرادی بودند مواجه خود بشر حقوق از آمیز صلح، نگاران روزنامه، دانشگاهیان و هانویسنده، هاموزیسین و بازیگران، شومدی ظاهر عموم در اجباری حجاب بدون، کارگری حقوق کنشگران جمله از بشر حقوق مدافعین همچنین و «آی تی بی جی الی» جامعه افراد، دانشجویان قربانیان برای عدالت و حقیقت دنبال به که های خانواده و وکلا، کودک حقوق مدافعین، زنان حقوق کنشگران هستند غیرقانونی کشتارهای

معرض در ایران در دختران و زنان، است شده تفصیل یا بحقیقت کمیته گزارش در که چنان عمو و خصوصی زندگی های جنبه تمامی بر که دختران و زنان علیه شده نهادینه و ساختاری عمیق و گسترده تبعیض» است شده نزدیک نهایی تصویب به حاضر حال در که عفاف و حجاب قانون دارند قرار «است افکنده سایه هآن می هستند زنانی و دختران حقوق ناقض شدت به که کندمی تحمیل جامعه بر و کندمی تدوین را بیشتری شدید های مجازات صاحبان و کارفرمایان همچون غیردولتی عوامل از و شومدی دانسته اجباری حجاب قوانین با مغایر رفتارشان که اعمال برای خود گسترده کارزار ایران مقامات. کندمی سازی مجرم نکنند اعمال را اجباری حجاب که های مغازه های کنترل و عمومی فضاهای در دختران و زنان بر نظارت طریق از جمله از اندبخشیده شدت را اجباری حجاب خودروی خودسرانه ضبط با زن هزار هاده کانون تا ۲۰۲۳ ژانویه از. زن رانندگان دادن قرار هدف با پلیس گسترده شلاق به، اندشده تعقیب دیگر شماری. اندبوده مواجه ایران حجاب قوانین گذاشتن پا زیر بخاطر مجازات عنوان به خود «اخلاق» های کلاس در شرکت به شدن مجبور یا و جریمه همچون هامجازات سایر با یا و اندشده محکوم زندان یا، مذهب، بیان آزادی برای خود بشر حقوق از استفاده خواهان که دختران و زنان علیه گسترده تهاجم این. اندشده و ادار است کننده نگران شدت به هستند خود جسم بر اختیار حق و باور